Ἐν Ἀθήναις 6 Ἰανουαρίου 1900 Ἀριθ. 106

ΠΛΑΣΙΣ

ΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΑΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ 12 ΜΕΝΩΝ
ὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου ἢ 1 Ἰουλίου
περικοῦ δρ. 6.— Ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. 8.

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ
ΜΙΧ. Ι. ΓΑΛΛΑΝΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ ΑΡΙΘ.

ξον Χριστιανὴν
κατὰ μετάφρα-
Χ. Δουληγέρη
— Σύλλογος ἡ
ιον —Κὴ υγμα

ΑΣΕΩΣ,,

ιυταποκρι-
φῷ νέῳ ἔτει
ιμοποιη-
παρακαλεῖ
λογαρια-
τὴν συν-
ἐπιστεύ-
τος αὐτῶν
νειδήσεως
θικοθμη-
σεως» μὴ
ας ἐκ τῆς

ΕΙ

συνέχειαν καὶ
ὁ οἱ συνετοὶ
ιμιώθησαν τὸ
κπληρώσωσι
ῶσιν ὅσῳ τὸ
ρώπων μετα-
καταντήσωσι

Οὕτως ὄχι ὀλίγους ἡ πρώτη τοῦ ἔτους συνεχίζει τὸ χαρτοπαίγνιον τῆς παραμονῆς, ἢ ἦτο ἡ τελευταία τοῦ λήξαντος. Ἄλλοι διέρχονται αὐτὴν ἐν ποικίλῃ ἐλαφρότητι, ἐν κοιλιοδουλίᾳ καὶ κραιπάλῃ. Εἰς δὲ τὰ γλυκύσματα καὶ τὰ δῶρα διαφαίνεται δλη ἡ ἀπουσία πνεύματος χριστιανικοῦ.

Ἐξοδεύομεν δεκάδας καὶ ἑκατοντάδας δραχμῶν εἰς οἰκιακὴν κατασκευὴν ἢ ἀγορὰν γλυκισμάτων. Διὰ νὰ τὰ κάμωμεν τί; Διὰ νὰ κορεσθῶμεν ἡμεῖς τρώγοντες, καὶ διὰ νὰ προσφέρωμεν φιλοφρόνως εἰς φίλους, συγγενεῖς, γνωρίμους, οἵτινες καὶ αὐτοὶ ἐκορέσθησαν τρώγοντες εἰς τὸν ἰδικόν των οἶκον.

Καὶ διὰ τὰ δῶρα ὁποία σπατάλη! Ἐξοδεύομεν δεκάδας, ἑκατοντάδας, χιλιάδας δραχμῶν, διὰ νὰ δωρήσωμεν κοσμήματα, ἤτοι περιττὰ καὶ μάταια πράγματα, εἰς οἰκείους μας, εἰς φίλους μας, εἰς ἠγαπημένους μας, εἰς κολακευομένους μας, ἵνα τὰ προσθέσωμεν εἰς ἄλλα, τὰ ὁποῖα καὶ πρὶν εἶχον.

Καὶ ἐν τούτοις ἠδυνάμεθα, κρατοῦντες διὰ τὸν ἑαυτόν μας τὰ χρειαζόμενα γλυκύσματα, νὰ εὐφράνωμεν μὲ τὴν διανομὴν τῶν περισσευμάτων ἀπόρους οἰκογενείας, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους δὲν σκέπτονται ἴσως περὶ γλυκυσμάτων, διότι ἀπερροφήθησαν ἀπὸ τὴν μέριμναν τοῦ ἄρτου. Ἠδυνάμεθα μάλιστα ἐξοδεύοντες εἰς γλυκύσματα ἓξ μόνον δραχμάς, ἂν ἐπρόκειτο νὰ ἐξοδεύσωμεν δέκα, νὰ διαθέσωμεν τὰς τέσσαρας εἰς ἀνακούφισιν πτωχῶν. Καὶ τοῦτο ἀναλόγως ἠδύνατο νὰ κάμῃ πᾶς τις ἐξ ἐκείνων, οἵτινες θὰ εἶχον νὰ διαθέσωσι καὶ μειζονα ποσά.

Ἐὰν δὲ τὰ χρήματα τὰ ἐξοδευόμενα πρὸς δῶρα, θεραπεύοντα τὴν ματαιότητα καὶ τὴν φιλαρέσκειαν, ἐχρησιμοποιοῦντο ὑπὲρ τῶν πασχόντων ἀδελφῶν μας, πόσα πικραμμένα χείλη θὰ ἀνέκτων τὸ μειδίαμα, καὶ πόσαι παγωμέναι καρδίαι θὰ ἐγίνοντο ἀγαθώτεραι ὑπὸ τὸ γλυκὺ ἴλιγγος τῆς ἀγάπης!

Θὰ ἦτο τοῦτο μία εἴσοδος ἁγία εἰς τὸ νέον ἔτος, φέρουσα ἐπάνω μας καὶ ἐπὶ τὸν οἶκόν μας τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ δὲν τὸ κάμνομεν. Καὶ τὸ χειρότερον, οὔτε τὸ διανοούμεθα. Διατί; Διότι μᾶς διέπει τὸ ψυχρὸν καὶ ἐγωϊστικὸν τοῦ κόσμου πνεῦμα. Συνειθίσαμεν νὰ προσέχωμεν μόνον εἰς

τὸν ἑαυτόν μας, καὶ ἡ περὶ τῶν ἄλλων ἀγαθοποιὸς φροντὶς μᾶς φαίνεται σιωπηρὰ, ὅταν δὲν φαίνηται καὶ μωρία. Τόσοι μορφωμένοι κύριοι, τόσαι εὐγενεῖς δέσποιναι, τόσαι λεπτεπίλεπτοι δεσποινίδες κατὰ τὸ φρόνημα τοῦ κόσμου, εἰσέρχονται εἰς τὸ νέον ἔτος ἄνευ φιλανθρωπίας, ἤτοι μὲ τὴν αὐτὴν βαρβαρότητα καὶ ὠμότητα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐνεφορροῦντο καὶ κατὰ τὸ λῆξαν. Καὶ λέγομεν οὕτω, διότι ὅσοι δὲν βλέπουν παρὰ μόνον τὸν ἑαυτόν των, ἢ προσέχουν μὲν καὶ εἰς ἄλλους, ἀλλὰ μὴ ἔχοντας ἀνάγκην, καὶ τοῦτο κάμνουν πρὸς ἀρέσκειαν καὶ ἀπὸ πνεῦμα κοσμικῆς φιλοφροσύνης, ἐνῷ πρὸς τοὺς ἀληθῶς δυστυχεῖς ἔχουσι κλειστὰ καὶ τὰ σπλάγχνα καὶ τὰ βαλάντια, οἱ τοιοῦτοι ὑπὸ τὸ ψιμμύθιον τοῦ πολιτισμένου κρύπτουν τὴν ἐπιδερμίδα τοῦ ἀγρίου. Εἶπον τοῦ ἀγρίου, καὶ ἀρχίζω νὰ σκέπτωμαι ὅτι εἰς τοὺς ἀγρίους δύναταί τις νὰ εὕρῃ πολλάκις περισσοτέραν εὐσπλαγχνίαν, ἄρα καὶ πολιτισμὸν ἀνώτερον καὶ ἀνθρωπιὰν ἀνωτέραν.

Δυστυχεῖς ὅσοι εἰς τὸ νέον ἔτος εἰσέρχονται κατὰ τὸν τρόπον αὐτόν, ὡς παλαιοὶ ἀκόμη ἄνθρωποι, καὶ τοιοῦτοι εἶνε ὅλοι οἱ ἁμαρτωλοί, οἱ μὴ ἐννοοῦντες νὰ ἀπομάθωσι τὰς πρὶν φαύλας συνηθείας των, ἀλλὰ σύροντες αὐτάς, ὡς δέσμιος τὴν ἅλυσίν του, ἀπὸ τοῦ ἔτους τοῦ λήξαντος εἰς τὸ ἀρξάμενον ἔτος. Οἱ μέθυσοι, οἱ ἄσωτοι, οἱ σπάταλοι, οἱ ἀσελγεῖς, οἱ ἀκόλαστοι, οἱ ψιθυρισταί, οἱ καταλάλοι, οἱ κόλακες, οἱ συκοφάνται, οἱ φιλάρεσκοι, οἱ μικταιόδοξοι, οἱ φιλόνεικοι, οἱ ἀλαζόνες, οἱ καταχρασταί, οἱ κλέπται, οἱ ῥαδιουργοι, οἱ πλεονέκται, οἱ ἄδικοι καὶ αἱ λοιποὶ ὁμοταξίαι τῶν ἐγκληματιῶν τοῦ πολιτικοῦ καὶ τοῦ θείου νόμου, ὅλοι οὗτοι οἱ εἰσερχόμενοι εἰς τὸ νέον ἔτος, διὰ νὰ αὐξήσωσι καὶ ἐπιτείνωσι τὰς ἀνομίας, τὰ πάθη, τὰς κακουργίας των, εἶνε ἄξιοι πλείστων καὶ πικροτάτων θρήνων καὶ δακρύων. Διότι, ἀντί, μὲ τοῦ καιροῦ τὴν πρόοδον νὰ ἀπαλλάσσωνται τοῦ βορβόρου καὶ νὰ θεραπεύωσι τὰς πληγάς των, αὐτοὶ βαθύτερον καὶ ἐπιδεινώνουσι τὰ τραύματά των, καὶ ἐνῷ οὔ ω βεβαιότερον καὶ σκληρότερον κατεργάζονται τὸν θάνατόν των, οὐδ' ὑποπτεύονται τὸ κακὸν καὶ διάγουσιν ἐν εὐφροσύνῃ, ὅμοιοι πρὸς τοὺς παράφρονας ἐκείνους, οἵτινες γελῶσι καὶ χορεύουσιν, ἐνῷ τὸ πῦρ τοὺς ἔχει περιζώσει καὶ ἀπειλεῖ νὰ τοὺς κατακαύσῃ.

Καλῶς ὥρισε τὸ νέον ἔτος, ἵν' κατ' αὐτὸ ἔχωμεν σκοπὸν νὰ γείνωμεν καλήτεροι, ἢ τοὐλάχιστον νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸν δρόμον τῆς μετανοίας. Ἐὰν ὅμως πρόκηται νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὰς παρεκτροπάς μας, τότε προτιμότερον νὰ ἐτερματίζετο ὁ βίος μας πρὶν ἢ εἰσέλθωμεν εἰς αὐτό· διότι οὕτω τοὐλάχιστον θὰ ἤμεθα ἄξιοι ὀλιγωτέρων βασάνων· ἐνῷ, διὰ μακροτέρου ἁμαρτωλοῦ βίου ἐπιτείνοντες τὰ ἁμαρτήματά μας, ἡ κόλασίς μας γίνεται σφοδροτέρα, καὶ ἡ περισσοτέρα ἀφροσύνη μᾶς προσθέτει καὶ ἀθλιότητα περισσοτέραν.

Ἐὰν δι' ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν καὶ δι' ἑκάστην οἰκογένειαν οὕτω συμβαίνῃ, διαφορετικὴ δὲν εἶνε ἡ ἀλήθεια προκειμένου περὶ Ἐκκλησίας, κοινωνίας καὶ Κράτους. Ὁ χρόνος πρέπει νὰ διαλοιπῇ τὴν δόξαν των καὶ οὐχὶ τὴν κατασχύνην των. Τὸ κλείσιμον ἑκάστου ἔτους πρέπει νὰ παρουσιάζῃ αὔξησιν τοῦ ἐνεργητικοῦ των, ἡ δὲ ἐναρξις τοῦ νέου πρέπει νὰ ὑποσχεται ἄλλην ἐπαύξησιν αὐτοῦ. Νὰ ἀποβάλλωσιν ἐλαττώματα, νὰ διορθώνωσι σφάλματα, νὰ ἀποκτῶσιν ἀρετὰς καὶ νὰ προάγωσι τὰς ὑπαρχούσας, ἰδοὺ τὸ καθῆκον αὐτῶν καὶ τὸ ἔργον. Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πρέπει νὰ καλλιεργῆται ἡ πίστις, ἡ ἐλπίς, ὁ ἁγιασμός, ἡ ἀγάπη μεταξὺ τῶν ἐν αὐτῇ ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων, ἤτοι μεταξὺ κλήρου καὶ λαοῦ. Ἐν κοινωνίᾳ πρέπει νὰ καλλιεργῶνται αἱ ἀρεταὶ τῆς φιλοπονίας, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀλληλοβοηθείας, τῆς εὐσπλαγχνίας, τῆς σωφροσύνης, τῆς χρηστότητος, τῆς ἐπιεικείας· καὶ τὸ κράτος ὀφείλει διὰ τῆς προβλεπτικῆς, τῆς πατρικῆς, τῆς χρηστῆς διοικήσεως διὰ τῆς ταχείας καὶ ἀπροσωπολήπτου δικαιοσύνης, διὰ τῆς ὀρθῆς καὶ εὐσεβοῦς παιδεύσεως, διὰ τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ προστασίας ἐπωφελῶν ἔργων, διὰ τῆς ψηφίσεως καταλλήλων θεσμῶν, διὰ τῆς εὐσυνειδήτου ἐφαρμογῆς αὐτῶν, καὶ διὰ τῆς ἀξιοπρεποῦς καὶ ἀψόγου πολιτείας τῶν κατεχόντων τὴν ἀρχήν, νὰ ἀσφαλίζῃ τὴν δημοσίαν τάξιν, νὰ καθιστᾷ σεβαστὰ τὰ ἰδιωτικά, κοινωνικὰ καὶ πολιτικὰ δικαιώματα, νὰ βοηθῇ εἰς τὴν ἰδιωτικήν, κοινωνικὴν καὶ δημοσίαν εὐημερίαν, νὰ ἐξυπηρετῇ τὴν ἀκεραιότητα τῆς πολιτείας καὶ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν εὐλόγων ἀξιώσεων αὐτῆς, νὰ προάγῃ τὸν πολιτισμὸν μεταξὺ τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ καὶ νὰ διακρίνηται ὡς δύναμις ἐκπολιτιστικὴ ἐν τῇ χορείᾳ τῶν Κρατῶν.

Ἐὰν Ἐκκλησία, κοινωνία, Κράτος, εἰργάσθησαν ὑπὲρ τῶν σκοπῶν τούτων καὶ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος, ὀφείλουσι νὰ συναχίσωσι μὲ μεγαλήτερον ζῆλον τὴν ἐργασίαν των ταύτην κατὰ τὸ νέον. Ἐὰν δὲ ὑστέρησαν κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ ἡ δρᾶσίς των ἐσημειώθη μᾶλλον δι' ἀνωμαλίας, συγχύσεως, ἀκαταστασίας, ἀῖσχους, ἀνατροπῆς, χρεωστοῦσι νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ νέον ἔτος, ὡς εἰς στάδιον μετανοίας καὶ ἐξαγνισμοῦ, καὶ νὰ ζήσωσι σύμφωνα μὲ τὸν προορισμὸν αὐτῶν, ἐν τῇ ἐπιτελέσει τοῦ ὁποίου θέλουσιν εὕρει ὄχι μόνον τὴν τιμὴν καὶ τὴν δόξαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ζωὴν αὐτῶν. Μηδὲ νὰ εἴπῃ τις ὅτι μία Ἐκκλησία, κοινωνία ἢ Κράτος συμβαίνει πολλάκις νὰ ζῇ ὁπωσδήποτε ὑπὸ οἱουσδήποτε ὅρους διαγωγῆς. Ζῇ καὶ ὁ κατάδικος· ζῇ καὶ ὁ παράλυτος· ζῇ παρατεταμένην ζωὴν ἐνίοτε καὶ ὁ φθισικός· καὶ ὁ λεπρὸς ζῇ· ἀλλ' ἡ ζωὴ αὕτη εἶνε ἀπὸ θάνατον χειροτέρα, διότι δίδει μυρίους θανάτους καθ' ἑκάστην.

Ἡμεῖς, οἱ ἐν Ἑλλάδι καὶ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος, καθὼς καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ, οὔτε ὡς κοινωνία, οὔτε ὡς Ἐκκλησία, οὔτε ὡς Κράτος ἐπολιτεύθημεν ὡς ὀργανισμοὶ νηφάλιοι, φρόνιμοι, φιλότιμοι, ζῶντες. Εἰς ὑπὸ μέθην τινὰ νὰ διετελοῦμεν ἐβαδίσαμεν παραπαίοντες καὶ κλονιζόμενοι, καὶ ἡ ζωή μας διεκρίθη διὰ τάσιν τινὰ ἀλογίστου καὶ τυφλὴν ὁρμὴν πρὸς μωλωπισμόν, πρὸς βορβόρωσιν, πρὸς δηλητηρίασιν, πρὸς αὐτοκτονίαν. Ἐν μέσῳ τόσων ποιημάτων, σατανικῶς μηχανευομένων ἐναντίον μας καὶ ὑπονομευόντων καὶ κατασκαπτόντων τὰ θεμέλια αὐτὰ τῆς ὑπάρξεώς μας, ἡμεῖς αὐτοὶ ἐδείχθημεν οἱ ἐπιβλαβέστεροι ἐχθροὶ τοῦ μέλλοντός μας διὰ ποικίλης ἀφροσύνης, ἀναισθησίας καὶ τυφλώσεως.

Νὰ ἀπελπισθῶμεν λοιπόν;

Ὄχι. Ἀλλὰ νὰ θαρρήσωμεν ἔχομεν, μόνον ἐὰν σωφρονήσωμεν, ἐὰν ἀνανήψωμεν, ἐὰν φιλατιμηθῶμεν, ἐὰν μετανοήσωμεν. Ἐκκλησιαστικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἄρχοντες ὀφείλουσι νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι δὲν τοῖς ἐπιτρέπεται οὔτε τὸ ῥυθμεῖν ἐπὶ πλέον, οὔτε τὸ κακοποιεῖν. Ὀφείλουσι μάλιστα νὰ κατανοήσωσιν ὅτι πρέπει νὰ ἐντείνωσιν ὅλας αὐτῶν τὰς δυνάμεις, διὰ νὰ συντηρήσωσι καὶ σώσωσι καὶ ἀσφαλίσωσι τὰ ἀπολειφθέντα, ἵνα διὰ τῆς θείας χάριτος καὶ βοηθείας ἔπειτα, σὺν τῷ χρόνῳ, προσδώσωσιν εἰς τὰ ἡμέτερα πράγματα τὴν ἀκμὴν καὶ τὴν δόξαν, ἣν ἔπρεπε νὰ ἔχωσι πρὸ πολλοῦ. Θὰ ἐπιτελέσωσι δὲ τοῦτο, καὶ ἂν ἴχνος εἰς αὐτοὺς περιλείπεται φιλοτιμίας στοιχειώδους. Διότι ἡ ἐξουσία, εἰς τὸν ὅττις τὴν κατοχρᾶται, οἱῳδήποτε ἄλλο δὲν εἶνε παρὰ βρόχος, ὅστις θὰ τὸν πνίξῃ, ἢ δύψηλὴ μὲν σκοπιά, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ὁποίας γίνεται περίβλεπτον τὸ ὁ εἶδος αὐτοῦ καὶ τὸ αἴσχος.

Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἰδίᾳ ἄρχοντες ὀφείλουσιν, ὅσοι μὲν ἀδρανέστεροι, ν' ἀποτινάξωσι τὴν νάρκην των, ἤτις εἶνε θάνατος ἰδικός των καὶ θάνατος τοῦ ποιμνίου των, ὅσοι δὲ φιλοτιμότεροι, νὰ καθαρίσωσι τὴν φιλοτιμίαν των, καὶ νὰ δράσωσιν ἀγνῶς, πιστῶς, θερμῶς, μετριοφρόνως, ἐξευτελιζόμενοι καὶ ἀτιμαζόμενοι αὐτοὶ ἐν ἀνάγκῃ ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, διὰ νὰ ἐκλάμψῃ διὰ τῆς τοιαύτης αὐταπαρνήσεώς των ἡ δόξα τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ψυχρότης πρέπει νὰ λείψῃ ἀπ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ χλιαρότης. Τί δὲ πρέπει νὰ γείνωσι; Ζιστοί. Διότι κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου προς τὸν ἐπίσκοπον τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Ἐκκλησίας (Ἀποκαλ. Γ'. 16—17) καὶ ὁ χλιαρὸς δὲν εἶνε ἀνεκτὸς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

Ἡμεῖς πολλάκις κατελογίσαμεν εἰς τοὺς πολιτικούς μας τὴν εὐθύνην, τὴν ὁποίαν ὑπέχουσι διὰ τὴν ὄχι παρήγορον κατάστασιν τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀλλ' αἱ εὐθύναι τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων δὲν ἔπεται ὅτι ὀλιγιστεύουσιν ἐκ τούτου. Ὁ Χριστὸς δὲν κατεμέρισε τὰς εὐθύνας τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἁγιασμοῦ αὐτοῦ μεταξὺ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας καὶ τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀντιπροσώπων του, ἀλλὰ εἰς τοὺς δευτέρους τούτους ἐνέθηκεν ὅλην τὴν ὑπὲρ τοῦ Εὐαγγελίου του διακονίαν, καὶ ἀπῄτησεν ἀπ' αὐτῶν ἀκεραίαν τὴν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν μέριμναν καὶ ἄνευ πολιτικῶν συνυπευθύνων. Ὁ Χριστὸς μάλιστα τὴν ἀναγέννησιν τοῦ κόσμου ἐζήτησε διὰ τῆς Ἐκκλησίας του καὶ διωκομένης ἀκόμη ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ ἀρχόντων.

Τὴν εὐθύνην ταύτην εὐχῆς ἔργον εἶνε νὰ κατανοήσωσι καὶ οἱ σήμερον πρεσβεύοντες τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας. Ἡ ἑλληνικὴ πολιτεία ὄχι μόνον κώλυμα δὲν πρέπει νὰ ἦνε εἰς τὸ ἔργον των, ἀλλὰ καὶ συμβοηθός. Ἐὰν δὲ αὐτὴ ἐννοῇ νὰ ἦνε ἐχθρά, ἀδιάφορον ἐὰν ἀπροκάλυπτος ἢ ὕπουλος, ζεστοὶ ἐπίσκοποι ἂν ἦνε, ὀφείλουσι νὰ τὴν ἐκδιάσωσιν εἰς τὸ νὰ ἐννοήσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ δείξῃ ὅτι εἶνε χριστιανικὴ πολιτεία. Ἄνευ τῆς εὐψυχίας ταύτης, καὶ ἄνευ τοῦ ὅρου τούτου, τὸ νὰ μένῃ τις ἐπίσκοπος ἐκεῖ ὅπου πλανῶνται καὶ χάνονται ψυχαί, χωρὶς νὰ ἀναταράττῃ τὸ πᾶν ὅπως σώσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν πλειοτέρας, τὸν κάμνει νὰ χάσῃ καὶ τὴν ἰδικήν του σωτηρίαν. Ὅστις δὲ φρονεῖ ὅτι ἡ κατάστασις εἶνε ἀπελπιστικὴ καὶ ὅτι ὁ ὅλεθρος τῶν ἡμετέρων πραγμάτων εἶνε ἀκατάσχετος καὶ ἄφευκτος, ὁμολογεῖ διὰ τούτου ὅτι ἡ ἐπισκοπικὴ ἐξουσία κατάντα σήμερον ἐν Ἑλλάδι ἄχρηστος, στοιχειώδης δὲ τιμὴ καὶ εἰλικρίνεια ἐπιβάλλει τὸ νὰ ἐγκαταλείπῃ τις θέσιν, περὶ τῆς ὁποίας αὐτὸς οὕτος φρονεῖ ὅτι ἔχει τυπικὴν ἀκλῶς ὑπόστασιν, ἄνευ πραγματικῆς τινος χρησιμότητος. Διότι τὰ ἀφορῶντα τὴν συνείδησιν καὶ τὰς ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ εὐθύνας δὲν ἐπιδέχονται ἀνοικονομήτους οἰκονομίας· ἐπίσκοπος δὲ ὅστις δὲν πράττει τι, διότι εἶνε ἀνεπαρκὴς ἢ διότι φρονεῖ ὅτι οὐδὲν δύναται νὰ πραχθῇ· ἐπίσκοπος τοιοῦτος ὀφείλει πάραυτα νὰ ἐγκαταλίπῃ θέσιν ἁπλῶς μισθοφόρον, ἴσως δὲ τὸ παράδειγμα τῆς τοιαύτης εἰλικρινείας καὶ χρηστότητος του συντελέσει εἰς τὸ ν' ἀνατείλῃ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ζωή, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἤλπιζε διὰ τῆς δράσεώς του.

Ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας συνετάχθη μὲ τοὺς φρονοῦντας, ὅτι ὁ εἰκοστὸς αἰὼν πρέπει ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1901, εἰς τοῦτο δὲ ὄχι ὀλίγον τὸν ἐπηρέασεν ὁ πόθος, ὅπως ἡ Ἑλλὰς εἰσέλθῃ εἰς τὸν νέον αἰῶνα μᾶλλον εὐπρόσωπος καὶ τετιμημένη, καὶ ἡ ἐλπίς, ὅτι τὸ 1900 θὰ χρησιμεύσῃ ἂν μή τι ἄλλο, ἀλλὰ τοὐλάχιστον ὡς ἀρχὴ σπουδαίας κοινωνικῆς, ἐκκλησιαστικῆς καὶ πολιτικῆς μετανοίας.

Εὐχηθῶμεν ὅλοι ὅπως ὁ πόθος οὗτος ἐκπληρωθῇ, ὅπως ἡ ἐλπὶς αὕτη ἐπαληθεύσῃ· διότι ὄχι μόνον εἰς τὴν θρησκευτικὴν τάξιν, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλα ἐν γένει τὰ πράγματα, ὅπου διεπράχθησαν ἁμαρτήματα καὶ ἀνεπτύχθησαν κακίαι, ἄνευ μετανοίας εἶνε ἀδύνατος ἡ σωτηρία καὶ ἡ ζωή.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α'

ΠΡΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ

Γενικαὶ παρατηρήσεις περὶ ἀθεϊσμοῦ καὶ παραινέσεις.

Ὑμεῖς, ὦ Κυρία, πιστεύω ὅτι δὲν θὰ ἐμελετήσατε μετὰ τῶν τέκνων ὑμῶν τὰς ἀποδείξεις περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ ὑπάρξεως, χωρὶς νὰ δώσητε νὰ ἐννοήσωσι πόσον λυποῦνται οἱ ἀσεβεῖς καὶ ἄθεοι, ἔχοντες τὴν δυστυχίαν νὰ ἀγνοῶσι τὸν ἐκμιουργὸν αὐτῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα οὗτοι ἀπολαμβάνουσι. Πόσον παράδοξος εἶνε τῷ ὄντι ἡ πλάνη τῶν ταλαιπώρων τούτων ἀνθρώπων! Ὁ ἄθεος προσπαθεῖ νὰ ἀποτινάξῃ τὸν χρηστὸν ζυγὸν καὶ τὸ ἐλαφρὸν φορτίον τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῆς πίστεως εἰς αὐτόν, καὶ οὐδὲν ἄλλο ποιεῖ παρὰ νὰ μεταβάλλῃ ἀντικείμενα θρησκεύματος καὶ πεποιθήσεως! Φρονεῖ ὅτι οὐδὲν πιστεύει, καὶ ἐν τούτοις ἐμπίπτει ὅλων εἰς τὸ δίκτυον, τὸ ὁποῖον ἄλλως ἐπεθύμει νὰ ἀποφύγῃ! Πιστεύει ὅτι ὁ κόσμος εἶνε αἰώνιος, ἐν ᾧ ἀδύνατοῦ νὰ κατανοήσῃ τὴν αἰωνιότητα, πιστεύει ὅτι ἡ ὕλη διανοεῖται, ἐν ᾧ δὲν βλέπει ἐν αὐτῇ τὰ στοιχεῖα τῆς νοήσεως καὶ πρέψεως, καὶ πιστεύει ἀναποδείκτως ὅτι ὁ θάνατος θὰ ἦνε εἰς αὐτὸν κατάπτωσις μηδενισμοῦ καὶ ἀφανισμοῦ. Ἡ δὲ πίστις αὕτη τοῦ ἄθεου, ὠθεῖ αὐτὸν καὶ εἰς δόξας καθ' ἑαυτὰς ἀντιφατικάς, ἅμα δὲ ἐπικινδύνους λίαν εἰς τὴν συνέπειαν αὐτῶν.

Τῷ ὄντι ὁ ἀθεϊσμός, ἀποδίδων τὰ πάντα εἰς τὴν ὕλην καὶ ἀρνούμενος τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἠθικότητα

αὐτοῦ, ἐν τούτοις καθιστᾷ αὐτὸν ἔνοχον καὶ ὑπεύθυνον ἐνώπιον τῆς κοινωνίας, ἐν ᾗ ζῇ, καὶ διὰ τὸ κοινὸν καὶ διὰ τὸ κανὸν τὸ ὁποῖον πράττει, ἐν ᾧ ἡ πίστις εἰς Θεὸν συνδέει ὡς κρίκοι ἀλύσου πάσας τὰς ἀληθείας καὶ προλαμβάνει τὰ ἀποτελέσματα τῆς εὐθύνης ταύτης, κανονίζουσα καὶ ῥυθμίζουσα δεόντως τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν ἡμῶν. Ὁ ἀθεϊσμὸς καὶ λύπτων μὲ τὰ ζοφερὰ νέφη τῆς ἀπιστίας τὸ αἴτιον καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ὑπάρξεως τῶν ὄντων, ἀπομακρύνει τὸν ταλαίπωρον ἄνθρωπον ὡς ἀνδράποδον ἀπὸ τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ, παραδίδει αὐτὸν εἰς τὴν ἀμφιβολίαν καὶ ἀδεβαιότητα τῶν εἰκασιῶν αὐτοῦ, ἐγκαταλείπει εἰς τὰς ἰδίας πλάνας, καὶ κρημνίζει εἰς τὰ βάραθρα τῆς ἀποτυχίας τῶν βουλῶν τῆς θείας ἀγαπήσεως καὶ Προνοίας. «Ἐγγίζατε καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν, οἱ δὲ μακρύνοντες ἑκυτοὺς ἀπὸ σοῦ, ἀπολοῦνται». Ἡ δὲ πίστις εἰς Θεὸν μᾶς καθιστᾷ ἀξίους καὶ ἱκανούς, ὅπως κατανοήσωμεν τὸν σκοπόν, δι' ὃν ὑπάρχομεν· δίδει τι σταθερὸν καὶ βέβαιον εἰς τε τὰς ἀρχὰς καὶ εἰς τὴν ἐπίγειον ὁδοιπορίαν ἡμῶν· διδάσκει, ἵνα συμπράττωμεν τὸ κατὰ δύναμιν μετὰ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ποιητοῦ καὶ προνοητοῦ ἡμῶν, διὰ τὴν ἰδίαν εὐτυχίαν καὶ εὐημερίαν· τοῦτο τὰς βάσεις καὶ τὰ θεμέλια τῆς ἠθικῆς, κλείει τὴν θύραν εἰς τὰ δεινὰ καὶ ἐγκλήματα, καταδικάζει τὸν ἄφρονα τὸν πρεσβεύοντα τὸν ἀθεϊσμόν, ὅστις τάχιον ἢ βράδιον ἀποβαίνει ὄρμιον καὶ ἐλεεινὸν θήραμα τῶν ἑαυτοῦ πλανῶν καὶ τρώγει ἑκουσίως τοὺς ἐληλητηριασμένους καρπούς, δι' ὧν ἐπιθυμεῖ νὰ τρέφῃ τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων, ἐν ᾗ ζῇ αὐτός. Ἡ δὲ πίστις εἰς Θεὸν ἑνοῦσα ἡμᾶς μετ' αὐτοῦ διὰ τῶν σωτηρίων ἀρετῶν, τὰς ὁποίας ἐμπνέει, πλησιάζει καὶ ὁδηγεῖ ἡμᾶς εἰς τὴν γραμμὴν τῆς ὑπὸ τῆς θείας Σοφίας ταχθείσης τάξεως ἐπ' ἀγαθῷ τῶν διανοητικῶν ὄντων. Ἡ πίστις κλείουσα τὴν πηγὴν τῶν παντοειδῶν δεινῶν ἑτοιμάζει ἡμῖν τὸ ἀληθινὸν ἀγαθόν, ὁ ἀθεϊσμός, παραδίδων τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὰς κινήσεις τυφλῆς τινος φύσεως καὶ εἰς ἀξιώματα παραδόξου εἱμαρμένης, διαφθείρει τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἀποστερῶν πάσης παρηγορίας ἐν παντὶ τῶν δεινῶν καὶ τῶν δυστυχημάτων, καὶ κρημνίζων αὐτοὺς ἀνέπαισθήτως εἰς φρικώδη καὶ ἀποτρόπαιον ἀπόγνωσιν καὶ ἀπελπισίαν· ἡ δὲ πίστις ἡ ἀληθὴς εἰς Θεὸν ἀνοίγει τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς γλυκυτέρας ἐλπίδας καὶ παρηγορίας, ὑποστηρίζει καὶ ἐνθαρρύνει ἐν ταῖς συμφοραῖς καὶ λύπαις, προπαρασκευάζει εἰς τὴν ὑποδοχὴν καὶ παραδοχὴν τῆς φωταδότιδος ταύτης ἀποκαλύψεως, ἥτις ἀποκαλύπτει εἰς ἡμᾶς τὰ φυτὰ τοῦ οὐρανοῦ διὰ τὴν εὐτυχίαν ἡμῶν, ἀναπτύσσει τὸς ἀρετὰς καὶ συμπληροῖ τὸ ἔργον τῆς ἡμετέρας τελειοποιήσεως. Τοιουτοτρόπως, ὦ εὐσεβὴς Κυρία, εἶδον πολλάκις τοὺς ἀσεβεῖς μὲ ὅλας των τὰς προσπαθείας νὰ ἀποπλανηθῶσιν ἀπὸ τῆς σωτηρίου ἀληθείας καὶ νὰ καταβῶσιν, ὡς μὴ ὤφειλεν, εἰς τὸν τάφον ἀπηλπισμένοι ὡς ὁ προδότης Ἰούδας, ἐνῷ ἡ ἐλπὶς τοῦ εὐσεβοῦς καὶ πιστοῦ ἔλαμπε ζωογόνος ἕως τῆς τελευταίας σκέψεως καὶ ἀναπνοῆς αὐτοῦ, καὶ τὸ μειδίαμα τῆς εὐαρεσκείας καὶ εὐχαριστήσεως ἐφαίνοντο ἀνισχύον τὰ θνήσκοντα χείλη του· «ἡ γὰρ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει· ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν.» (Ρωμ. Ε, 5).

Ἂς λυπηθῶμεν καὶ εὐσπλαγχνισθῶμεν τὰ δυστυχῆ ταῦτα πλάσματα τοῦ Θεοῦ, τὰ περιφρονοῦντα καὶ μυκτηρίζοντα τὰ ἀληθινὰ ἀγαθά, προσεύχωμεν δὲ ἡμεῖς οἱ πιστοί, ὅπως μὴ μιμώμεθα αὐτοὺς ἀσεβῶς πολιτευομένους. Ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀποφύγωμεν τὰς πλάνας αὐτῶν, ὀφείλομεν, κυρία, νὰ ἀποφύγωμεν ὅση δύναμις καὶ τὰς ψυχοφθόρους αὐτῶν ὁμιλίας, ἀναλογιζόμενοι ὅτι φθείρουσι ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί.» (Α', Κορινθ. ιε, 33)· μηδὲ νὰ ὑπερτιμῶμεν ὡς αὐτοὶ τὴν φύσιν τὴν ἄλογον δι' ὅτα μᾶς δίδει αὕτη ἐν ἀγνοίᾳ. Ἡ φύσις, λέγουσιν οὗτοι, ἐπροίκισεν ἡμᾶς μὲ ὡραῖα καὶ ἔξοχα προσόντα, μὲ νοῦν, μὲ λόγον, μὲ δύναμιν, ἐλευθερίαν καὶ πόμπολλα τυχηρὰ ἀγαθά. Ἡ φύσις πλουσία εἰς τὰ πρεπόντα καὶ ἀξιοθαύμαστος εἰς τὰ ἔργα αὐτῆς; προμηθεύει μέσα διὰ τὰς χρείας ἡμῶν. Διατί ὅμως αἰσχύνεται καὶ ἐρυθριᾷ νὰ ὀνομάσῃ τὸν δημιουργὸν αὐτῆς; Διατί δὲν ἀποδίδει αὐτῷ τὴν ὀφειλομένην δόξαν; Διατί ἀντὶ τοῦ Κτίστου τῶν ἁπάντων ἐπαινεῖ τὰ κτίσματα, ἅπινα οὐδὲν ἄλλο εἶνε εἰμὴ τὰ ὄργανα καὶ τὰ μέσα τῆς σοφῆς προνοίας καὶ τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ; Ἐταῦθα δικαιοῦμαι νὰ εἴπω, κυρία, ὅ,τι ἔλεγεν ὁ μέγας τῶν Ἐθνῶν ἀπόστολος οὐρανοβόρων Παῦλος, γράφων πρὸς Ρωμαίους, ἀδιότι γνόντες τὸν Θεόν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ εὐχαριστήσαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία· φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν· εἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὃς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, Ἀμήν.» (Α', 21—23, 25).

ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΛΣΤΟΗ

ΠΟΥ ΚΕΙΤΑΙ Η ΕΥΤΥΧΙΑ

(Κατὰ μετάφρασιν Σ. Παρίση, σπουδαστοῦ τῆς ἐν Κιέβῳ Πνευματικῆς Ἀκαδημίας).

(Ἴδε φύλλον προηγούμενον).

Ἐπὶ γενεὰς γενεῶν κοπιάζομεν οἱ ἄνθρωποι πρὸς ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς μας, μεταχειριζόμενοι ὡς μέσα τὴν βίαν καὶ τὴν ἀπόκτησιν καὶ αὔξησιν περιουσίας. Ἡ εὐτυχία τῆς ζωῆς παρίσταται εἰς ἡμᾶς ὡς συνισταμένη ἐν τῇ μεγαλητέρᾳ ἐξουσίᾳ καὶ μεγαλητέρᾳ ἰδιοκτησίᾳ. Τὴν δὲ περὶ εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ, ὅτι δηλ. αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐξουσίας καὶ τοῦ κτήματος, ὅτι ὁ πλούσιος δὲν δύναται νὰ ἦνε εὐτυχής, συνειθίσαμεν νὰ θεωρῶμεν ὡς ἀπαίτησιν θυσίας τῶν παρόντων διὰ μέλλοντα ἀγαθά. Ἀλλ' ὁ Χριστὸς οὔτε κἂν ἐσκέφθη νὰ προτρέψῃ ἡμᾶς εἰς θυσίαν. Αὐτὸς ἀπεναντίας μᾶς διδάσκει νὰ μὴ πράττωμεν τὸ χειρότερον, ἀλλὰ τὸ καλήτερον δι' ἡμᾶς καὶ ὡς πρὸς τὴν παροῦσαν ζωήν. Ὁ Χριστὸς ἀγαπῶν τοὺς ἀνθρώπους διδάσκει "αὐτοὺς ἐγκράτειαν εἰς τὰς προπαθείας πρὸς ἐξασφάλισιν ἑαυτῶν διὰ βίας καὶ κτήσεως περιουσίας, καθ' ὃν τρόπον πάλιν ἀγαπῶν τοὺς ἀνθρώπους διδάσκει αὐτοὺς ἐγκράτειαν τῆς ἔριδος καὶ τῆς μέθης. Αὐτὸς λέγει ὅτι ζῶντες οἱ ἄνθρωποι, χωρὶς νὰ ἐναντιώνωνται εἰς τοὺς ἄλλους, θὰ ἦνε εὐτυχέστεροι, καὶ διὰ τοῦ παραδείγματος τῆς ζωῆς Αὐτοῦ ἐπιβεβαιεῖ τοῦτο. Αὐτὸς λέγει ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ζῶν κατὰ τὴν διδασκαλίαν Αὐτοῦ, ὀφείλει νὰ ἦνε ἕτοιμος εἰς ἑκάστην στιγμὴν ν' ἀποθάνῃ ἐκ τῆς βίας τοῦ ἄλλου, ἐκ τοῦ ψύχους, τῆς πείνης, καὶ ὅτι δὲν δύναται νὰ προϋπολογίζῃ οὐδὲ κατὰ μίαν ὥραν τὴν ζωήν του. Καὶ εἰς ἡμᾶς τοῦτο φαίνεται φοβερὰ ἀπαίτησις δὲν γνωρίζω τίνων θυσιῶν· ἀλλὰ τοῦτο εἶνε ἁπλῆ ἐπιβεβαίωσις τῶν ὅρων, ἐν οἷς πάντοτε ἀναπεφυκτῶς ζῇ ἕκαστος ἄνθρωπος. Ὁ μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ ὀφείλει νὰ ἦνε ἕτοιμος ἐν ἑκάστῃ στιγμῇ εἰς πάθη καὶ θάνατον. Ἀλλ' ὁ μαθητὴς τοῦ κόσμου μήπως δὲν εὑρίσκεται εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν; Ἡμεῖς τόσον συνειθίσαμεν εἰς τὴν ἡμετέραν ἀπάτην, ὥστε πᾶν ὅ,τι πράττομεν διὰ τὴν ὅθην ἐξασφάλισιν τῆς ζωῆς ἡμῶν, αἱ στρατοί, τὰ ὀχυρώματα, αἱ ἀποθηκεύσεις, αἱ ἐνδυμασίαι ἡμῶν, αἱ νοσηλεῖαι, πᾶσα ἡ ἡμετέρα περιουσία, τὰ χρήματα ἡμῶν, μᾶς φαίνονται τι πραγματικὸν σπουδαίως ἐξασφαλίζον τὴν ἡμετέραν ζωήν. Καὶ λησμονοῦμεν ὅτι εἰς ἕκαστον ἐξ ἡμῶν δύναται νὰ συμβῇ ὅ,τι καὶ εἰς τὸν σκεφθέντα νὰ κτίσῃ σιταποθήκας, ἵνα ἐξασφαλίσῃ ἑαυτὸν ἐπὶ πολύ. Οὗτος ἀπέθανε τὴν αὐτὴν νύκτα. Πᾶν ὅ,τι ἡμεῖς πράττομεν πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἡμετέρας ζωῆς εἶνε ἐντελῶς τὸ ἴδιον μὲ ὅ,τι πράττει ἡ στρουθοκάμηλος στεκομένη καὶ κρύπτουσα τὴν κεφαλήν, διὰ νὰ μὴ ἴδῃ πῶς τὴν φονεύουσιν. Ἡμεῖς πράττομεν κάτι τι χειρότερον ἀπὸ τὴν στρουθοκάμηλον. Διὰ νὰ ἐξασφαλίσωμεν δηλαδὴ κατὰ τρόπον ἀμφίβολον ἡμετέραν ἀμφίβολον ζωὴν εἰς τὸ ἀμφίβολον μέλλον, βεβαίως καταστρέφομεν τὴν ἡμετέραν βεβαίαν ζωὴν εἰς τὸ βέβαιον ἐνεστώς.

Ἡ ἀπάτη συνίσταται εἰς τὴν ψευδῆ πεποίθησιν ὅτι ἡ ἡμετέρα ζωὴ δυνατὸν νὰ ἐξασφαλισθῇ διὰ τῆς πόλης ἡμῶν πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ἡμεῖς τόσον συνειθίσαμεν πρὸς τὴν ἀπάτην ταύτην τῆς ὅθην ἐξασφαλίσεως τῆς ζωῆς καὶ περιουσίας ἡμῶν, ὥστε οὔτε λαμβάνομεν διόλου ὑπ' ὄψιν μας πᾶν ὅ,τι χάνομεν ἕνεκα αὐτῆς. Καὶ χάνομεν τὸ πᾶν—πᾶσαν τὴν ζωήν. Ἅπας ὁ βίος ἡμῶν κατοθροχθίζεται μὲ τὴν μέριμναν πρὸς τὴν ἐξασφάλισιν ταύτην τῆς ζωῆς, μὲ προετοιμασίας ἀγωνιώδεις πρὸς αὐτήν, οὕτως ὥστε ζωὴ πλέον δὲν μένει.

Ἀρκεῖ ἐπὶ στιγμὴν νὰ παρατήρῃς τὰς τοιαύτας συνηθείας του καὶ ἐρχόμενος εἰς ἑαυτόν νὰ ἀποβλέψῃ ἄνευ ἀχλύος εἰς τὴν ἡμετέραν ζωήν, ἵνα κατίδῃ ὅτι, πᾶν, ὅπερ πράττομεν πρὸς τὴν ὅθην ἐξασφάλισιν τῆς ζωῆς ταύτης, τὸ πράττομεν οὐχὶ ὅπως ἐξασφαλίσωμεν αὐτήν, ἀλλὰ μόνον, ἵνα μὲ τὰς τοιαύτας ἀσχολίας μας λησμονῶμεν ὅτι ἡ ζωὴ οὐδέποτε εἶνε ἀσφαλής, καὶ οὐδὲ εἶνε δυνατὸν νὰ ἦνε ἀσφαλής. Οὕτω δὲ ἀπατῶμεν ἑαυτοὺς καὶ καταστρέφομεν τὴν ἡμετέραν πραγματικὴν ζωὴν διὰ τὴν φαντασιώδη, καὶ ἐν τῇ τάσει ταύτῃ πρὸς ἐξασφάλισιν φερόμεθα πρὸς τὸ ἐναντίον, τὸν ὄλεθρον ἡμῶν.

Οἱ Γάλλοι ἐξοπλίζονται ἀπὸ τοῦ 1870, ἵνα ἐξασφαλίσωσι τὴν ἑαυτῶν ζωήν, καὶ ἐκ τῆς ἐξασφαλίσεως ταύτης καταστρέφονται ἑκατοντάδες χιλιάδων Γάλλοι. Τὸ ἴδιον συμβαίνει εἰς πάντα τὰ ἐξοπλιζόμενα ἔθνη. Ὁ πλούσιος ἐξασφαλίζει, καθὼς φρονεῖ, τὴν ζωήν του μὲ τὸ νὰ ἔχῃ χρήματα. Καὶ αὐτὰ ἀκριβῶς τὰ χρήματα προσελκύουν τὸν κακοῦργον, ὅστις φονεύει αὐτόν.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ ὅτι ἡ ζωὴ ἀδύνατον νὰ ἐξασφαλισθῇ, καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἦνέ τις πάντοτε ἕτοιμος πρὸς τὸν θάνατον, ἀναμφιβόλως εἶνε καλητέρα ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν τοῦ κόσμου τὴν λέγουσαν, ὅτι πρέπει νὰ ἐξασφαλίσῃ τις τὴν ζωήν· καλητέρα κατὰ τοῦτο, ὅτι τὸ ἄφευκτον μὲν τοῦ θανάτου καὶ τὸ ἐπισφαλὲς τῆς ζωῆς μένει τὸ αὐτὸ καὶ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ κόσμου καὶ ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ἡ ζωὴ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ δὲν καταπίνεται πᾶσα ὁλοσχερῶς ὑπὸ τῆς τύρβης πρὸς τὴν ὅθην ἐξασφάλισιν τοῦ βίου, ἀλλὰ καθίσταται ἐλευθέρα καὶ δύναται νὰ ἀποδοθῇ εἰς ἕνα ἰδιάζοντα αὐτῷ σκοπόν—εἰς τὸ ἀγαθὸν τὸ ἰδικόν της καὶ τὸ ἀγαθὸν τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ ἔσται πτωχός· ναί, δηλ. οὗτος θὰ ἀπολαύῃ πάντων τῶν ἀγαθῶν, ὅσα ἔδωκεν ὁ Θεός. Αὐτὸς δὲν θὰ ἀπολέσῃ τὴν ζωήν του. Ἡμεῖς ὠνομάσαμεν μὲ λέξιν ἐκφράζουσαν συμφορὰν δηλ. πτωχείαν ἐκεῖνο, ὅπερ εἶνε εὐδαιμονία· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα καθ' ἑαυτὸ δὲν μετήλλαξεν ἐκ τούτου. Πτωχός· τοῦτο σημαίνει, ὅτι οὗτος δὲν θὰ ζῇ εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' εἰς τὸ χωρίον, δὲν θὰ ζῇ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀλλὰ θὰ ἐργάζηται εἰς τὸ δάσος, εἰς τὸν ἀγρόν, θὰ βλέπῃ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, τὴν γῆν, τὸν οὐρανόν, τὰ ζῷα. Δὲν θὰ ἀναλογίζηται τί πρέπει νὰ φάγῃ διὰ νὰ ἐξεγείρῃ τὴν ὄρεξίν του, ἀλλὰ θὰ ἦνε τρὶς τῆς ἡμέρας πεινασμένος. Δὲν θὰ μετατρέπηται εἰς μαλακὰ προσκεφάλαια βασανιζόμενος ἀπὸ τὴν σκέψιν πῶς θὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴν ἀϋπνίαν, ἀλλὰ θὰ κοιμᾶται· θὰ ἔχῃ τέκνα καὶ θὰ ζῇ μετ' αὐτῶν, ἐλευθέρως θὰ κοινωνῇ μεθ' ὅλων τῶν ἀνθρώπων, τὸ δὲ κυριώτερον δὲν θὰ κάμνῃ τι, ὅπερ δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ πράξῃ, δέν θὰ φοβῆται ὅ,τι καὶ ἂν τῷ συμβῇ. Θὰ ἀσθενῇ, θὰ ὑποφέρῃ, θὰ ἀποθάνῃ ἐπίσης ὡς ὅλοι (ἀσθενοῦν δὲ καὶ ἀποθνήσκουν οἱ πτωχοὶ δηλ. ἐλαφρότερον τῶν πλουσίων), ἀλλ' οὗτος ἀναμφιβόλως θὰ ζῇ εὐτυχέστερος.

Πρέπει νὰ θέσωμεν ὡς ἀρχὴν τὴν εἰς πάντας τοὺς μὴ διεφθαρμένους ἀνθρώπους ἰδιάζουσαν ἰδέαν, ὅτι ἀναγκαῖος ὅρος τῆς εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου εἶνε οὐχὶ ἡ ἀργία, ἀλλ' ὁ κόπος, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ μὴ ἐργάζηται, ὅπως στενόχωρον, δύσκολον τὸ μὴ ἐργάζεσθαι εἰς τὸν μύρμηκα τὸν κάστορα, τὴν μέλισσαν κτλ. Πρέπει νὰ λησμονήσωμεν τὴν ἀγρίαν ἡμῶν δεισιδαιμονίαν, ὅτι ἡ θέσις τοῦ ἀνθρώπου ἔχοντος ἀναπαλλοτρίωτον χρῆμα εἶναι φυσική, εὐτυχὴς κατάστασις. Πρέπει νὰ καθορίσωμεν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ διανοίᾳ ἐκείνην τὴν περὶ ἐργασίας ἰδέαν, τὴν ὁποίαν ἔχουσι πάντες οἱ μὴ διεφθαρμένοι ἄνθρωποι καὶ τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ Χριστὸς λέγων, ὅτι ὁ ἐργαζόμενος εἶ ε ἄξιος διατροφῆς. Ὁ Χριστὸς δὲν ἠνείχετο τὸ νὰ ὑπάρχωσιν ἄνθρωποι ἀποβλέποντες πρὸς

τὴν ἐργασίαν ὡς πρὸς κατάραν, ὅθεν καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ παραστήσῃ ἄνθρωπον μὴ ἐργαζόμενον ἢ ἐπιθυμοῦντα νὰ μὴ ἐργάζηται. Αὐτὸς πάντοτε προϋποτίθεται, ὅτι ὁ μαθητὴς Αὐτοῦ ἐργάζεται. Διὸ καὶ λέγει· ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ἐργάζηται, τότε ἡ ἐργασία τρέφει αὐτόν, διότι ὁ ἐργάτης εἶνε ἄξιος τῆς τροφῆς του. Καί, ἐὰν τὴν ἐργασίαν τούτου λαμβάνῃ ἄλλος ἄνθρωπος, τότε ὁ ἄλλος θὰ τρέφῃ τὸν ἐργαζόμενον, ἀκριβῶς, διότι ἐπωφελεῖται τῆς ἐργασίας του. Ὅθεν ὁ ἐργαζόμενος θὰ ἔχῃ πάντοτε διατροφήν.

Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ ἡμετέρου κόσμου περὶ τῆς ἐργασίας συνίσταται εἰς τοῦτο, ὅτι κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ κόσμου ἡ ἐργασία εἶνε σκόπιμος ὅταν ἄγῃ πρὸς τὴν εὐπορίαν, καὶ ταύτην πρέπει νὰ ἐπιζητῇ ὁ καθείς. Κατὰ δὲ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ ἡ ἐργασία, ὁ κόπος, εἶνε ἀναγκαῖος ὅρος τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἡ δὲ διατροφὴ εἶνε ἀναπόφευκτον ἐπακολούθημα αὐτοῦ. Ἡ ἐργασία φέρει τροφήν, ἡ τροφὴ ἐργασίαν· οὗτος ὁ αἰώνιος κύκλος. Τὸ ἓν ἐπακολούθημα καὶ αἰτία τοῦ ἄλλου.

Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ ἕκαστος ἰδιαιτέρως ἄνθρωπος, ἀνεξαρτήτως τοῦ ὁποίος τίς ἐστιν ὁ κόσμος, θὰ ἔχῃ τὴν καλητέραν ζωήν, ἐὰν ἐννοήσῃ τὸν ἑαυτοῦ προορισμόν, ἐὰν δηλαδὴ δὲν ἀπαιτῇ τοὺς κόπους τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἀφιερώνῃ τὸν ἑαυτόν του εἰς τὴν ἐργασίαν χάριν τῶν ἄλλων, βλέπων τὴν ζωὴν αὐτοῦ ἐν ἀνάγκῃ πρὸς ἐξαγορασμὸν τῆς τῶν ἄλλων. Ὁ ἄνθρωπος, ὅταν φέρηται οὕτω, λέγει ὁ Χριστός, εἶνε ἄξιος διατροφῆς, δηλ. δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ τύχῃ ταύτης. Διὰ τῶν λόγων: ὁ ἄνθρωπος ζῇ οὐχὶ ἵνα οἱ ἄλλοι δι' αὐτὸν ἐργάζωνται, ἀλλ' ἵνα οὗτος ἐργάζηται διὰ τὸν ἄλλον, ὁ Χριστὸς καταβέτει ἐκεῖνο τὸ θεμέλιον, ὅπερ ἀναμφιβόλως ἐξασφαλίζει τὴν ὑλικὴν ὕπαρξιν τοῦ ἀνθρώπου· διὰ τῶν λόγων δὲ ὅτι ὁ ἐργάτης θὰ ἔχῃ τὴν διατροφήν του, ὁ Χριστὸς ἀπορρίπτει καὶ τὴν τόσον συνήθη ἀντίρρησιν ἐναντίον τοῦ δυνατοῦ τῆς ἐκπληρώσεως τῆς διδασκαλίας του, συνισταμένην εἰς τοῦτο, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκπληρῶν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ μεταξὺ ἀνθρώπων μὴ ἐκπληρούντων αὐτὴν θὰ ἀπολεσθῇ τῆς πείνης καὶ τοῦ ψύχους. Ὁ Χριστὸς δείκνυσιν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐξασφαλίζει τὴν διατροφήν του, οὐχὶ ἀφιερῶν αὐτὴν ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καθιστάμενος χρήσιμος, ἀναγκαῖος εἰς τοὺς ἄλλους. Ὅ,τι οὗτος ἀναγκαιότερος εἶνε εἰς τοὺς ἄλλους, τόσον ἀσφαλεστέρα θὰ ἦνε ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ.

Ἡ ἀντίρρησις κατὰ τοῦ δυνατοῦ τῆς ἐκπληρώσεως τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ συνισταμένη εἰς τοῦτο, ὅτι ἂν ἐγὼ δὲν φροντίζω νὰ ἀποκτῶ δι' ἐμαυτὸν καὶ διατηρῶ τὸ ἀποκτηθέν, οὐδεὶς θὰ τρέφῃ τὴν οἰκογένειάν μου, εἶνε δικαία, ἀλλὰ μόνον ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἀργούς, ἀχρήστους καὶ ἐπιμένους ἐπιβλαβεῖς ἀνθρώπους. Ὁ Χριστὸς διδάσκει τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ἐν τοιαύτῃ συναισθήσει ὀφείλουσιν οὗτοι νὰ βαίνωσιν ἐν τῇ ζωῇ, διότι τοιοῦτος ὁ νόμος τοῦ ἀνθρώπου ἰδιαίτερος καὶ γενικῶς πάσης τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ κόπος εἶνε ἀναγκαῖος ὅρος τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὁ κόπος δίδει τὸ ἀγαθὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Διὸ καὶ ἡ κατακράτησις ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τῶν καρπῶν εἴτε τοῦ ἑαυτῶν κόπου ἐυποδίζει τὸ ἀνθρώπινον ἀγαθόν. Ἀπόδοσις δὲ τῶν κόπων αὐτῶν εἰς τοὺς ἄλλους συντελεῖ εἰς τὸ ἀνθρώπινον ἀγαθόν. «Ἐὰν οἱ ἄνθρωποι δὲν θὰ ἀφαιροῦν ὁ εἷς τὰ τοῦ ἄλλου, τότε αὐτοὶ θὰ ἀποθάνωσι τῆς πείνης» λέγομεν ἡμεῖς. Φαίνεται ὅτι ἔπρεπε νὰ εἴπωμεν τοὐναντίον. «Ἐὰν οἱ ἄνθρωποι διὰ τῆς βίας θὰ ἀοπάζουν ὁ εἷς τὰ τοῦ ἄλλου, τότε θὰ ὑπάρξουν ἄνθρωποι, οἵτινες θὰ ἀποθάνωσι τῆς πείνης» — ὅπερ καὶ πραγματικῶς γίνεται.

Ἕκαστος ἄνθρωπος, ὅπως καὶ ἂν ζῇ, εἴτε κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ, εἴτε κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ κόσμου, ζῇ μόνον μὲ τοὺς κόπους τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ἀλλὰ κατὰ τὴν διδασκαλίαν μὲν τοῦ κόσμου ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἀδικῇ τοὺς ὠφελοῦντας αὐτὸν καὶ νὰ καταγράται τοὺς ἱδρῶτάς των. Κατὰ δὲ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ ὁ ἄνθρωπος ἐπίσης προφυλάττεται, ποτίζεται καὶ τρέφεται ὑπὸ ἄλλων ἀνθρώπων. Ἀλλ' ἵνα οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἐξακολουθῶσι νὰ προφυλάττωσι, ποτίζωσι καὶ τρέφωσιν αὐτόν, οὗτος οὐδένος πρὸς τοῦτο ἔχει ἀνάγκην, εἰμὴ νὰ προσπαθῇ νὰ ὑπηρετῇ τοὺς ἄλλους, νὰ γείνῃ ὅσον τὸ δυνατὸν ὠφελιμώτερος τοῖς πᾶσι καὶ οὕτω καταστῇ ἀναγκαῖος αὐτοῖς.

Πάντοτε δὲ πάντες οἱ ἄνθρωποι, ὅσον κακοὶ καὶ ἂν ἦνε, μετὰ προθυμίας θὰ ὑπερασπίζωσι τὸν ἐργαζόμενον δι' αὐτούς.

Πῶς λοιπὸν νὰ ζῇ τις βεβαιότερον, φρονιμώτερον καὶ εὐαρεστότερον; ἐὰν ζῇ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ κόσμου, ἢ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ;

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ Χ. ΔΟΥΛΗΓΕΡΗ

Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Ἀγαπητοὶ ἀναγνῶσται,

Ἡ σωματικὴ δύναμις τοῦ ἀνθρώπου παραβαλλομένη πρὸς τὴν δύναμιν καὶ ἰσχὺν πολλῶν ἄλλων ζώων εἶνε ἐλαχίστη. Ὁ ἄνθρωπος εὑρισκόμενος πρὸ τῶν ἀγρίων ἐκείνων ζώων, ἅτινα ἔχουσιν αἱμοβόρους πάσεις καὶ κατασπαράττουσι τὰ ἀσθενέστερα ζῶα καὶ τοὺς ἀνθρώπους, εὑρισκόμενος δηλαδὴ πρὸ τῆς ὑαίνης, τῆς τίγρεως, τῆς ἀγρίας ἄρκτου, πρὸ τοῦ λύκου καὶ μάλιστα ἐν ὡρισμέναις περιστάσεσι καὶ ἀπέναντι ἑνὸς γένους τῆς δυνάμεως πλείστων ἄλλων ζώων, οὐδὲν ὑλικὸν ἔχει νὰ ἀντιτάξῃ πρὸς ἀντιμετώπισιν αὐτῶν, ἐν ἀκαρεῖ δὲ γίνεται θῦμα καὶ σύντριμμα τῶν αἱμοβόρων αὐτῶν ἐνστίκτων.

Ποῦ ἔγκειται λοιπὸν ἡ ἀξία καὶ τὸ θρυλλούμενον πρωτεῖον καὶ ἡ κυριαρχία τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ ὅλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς δημιουργημάτων τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ τὸ βασίλειον τῆς σωματικῆς του ἰσχύος εἶνε εἰς σάρκινος κλωβὸς ἀθωράκιστος καὶ ἀσθενέστατος, εὔθραυστος ὡς ἡ ἀράχνη, εὐχερέστατα ὑπὸ πολλῶν ἀλλόγων ζώων ποδοπατούμενος, καταλυόμενος καὶ κατασπαρασσόμενος;

Ἡ δύναμις καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀνθρώπου ἔγκειται εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ, διότι αὐτὸς οὗτος ὁ σωματικῶς ἀσθενέστατος ἄνθρωπος χειριζόμενος καταλλήλως τὴν δύναμιν καὶ ἱκανότητα τοῦ λογικοῦ του, δι' οὗ ἐπροίκισεν αὐτὸν ὁ Δημιουργός, κατορθοῖ οὐ μόνον νὰ ἀποφεύγῃ τὸν ἐξ αὐτῶν κίνδυνον καὶ νὰ φονεύῃ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ νὰ ζωγρῇ καὶ νὰ τιθασεύῃ καὶ ἡμερα καὶ χειρόθη αὐτὰ νὰ καθιστᾷ, προσέτι δὲ καὶ νὰ ὑπηρετῆται καὶ ὠφελεῖται ἐν πλείστοις ἐκ τῆς ἐργασίας αὐτῶν.

Καίτοι διὰ τοῦ λογικοῦ, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ κύριον μέρος τοῦ ἀνθρώπου, ἐδημιουργήθησαν ὁλόκληροι κόσμοι τέχνης καὶ ἐπιστήμης, καὶ διὰ τοῦ λογικοῦ φαίνεται ἡ ἀποτύπωσις αὐτῆς τῆς πνευματικῆς μορφῆς τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ θεοειδεῖ ἀνθρώπῳ, τῷ «κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν» πλασθέντι, ἐν τούτοις ὅμως ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἵτινες «τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις ὁμοιωθέντες ἑκουσίως» εὑρίσκουσι τὴν καθόλου φύσιν τῶν ἀνθρώπων ὁμοίαν τῇ φύσει τῶν ζώων, χωρὶς ὅμως νὰ καταδέχωνται νὰ ὀνομάζωνται μὲ τὰ ὀνόματα τῶν ζώων οὐδὲ νὰ θέλωσι νὰ ἀποτελέσωσι μετ' αὐτῶν ἕνα ἰδιαίτερον συνοικισμόν.

Ἄλλοι δὲ μὴ παραδεχόμενοι μὲν θεωρητικῶς τὰς εἰρημένας κτηνώδεις θεωρίας, ὅμως παραδέχονται ταύτας ἐμπράκτως ἀποδίδοντες ἀξίαν εἰς τὴν σωματικὴν των ἰσχύν, εἰς ἀνοήτους παληκαρισμούς, εἰς τὰς χειροδικίας, εἰς τοὺς βανδαλισμοὺς εἰς τοὺς φόνους καὶ τὰς κατὰ τῶν ἄλλων καταστροφάς.

Τὸ νὰ νομίζῃ ὁ ἄνθρωπος ὅτι ἡ ἀξία καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ ἔγκειται εἰς τὴν ἰσχὺν τῶν μυώνων του ἢ εἰς τὴν εὐστροφίαν τῶν χειρῶν αὐτοῦ κατὰ τὸν χειρισμὸν τῶν φονικῶν ὅπλων· τὸ νὰ πιστεύῃ ὅτι κτυπῶν καὶ φονεύων τὸν πταίσαντα ἔστω εἰς αὐτὸν ἱκανοποιεῖ τὴν τιμήν του! εἶνε αὐτόχρημα διανοητικὴ ἀνωμαλία καὶ διαστροφὴ τῶν ὅρων τῆς λογικότητος. Ἀφοῦ τὰ μέσα τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν προσβαλλομένων ἀνθρώπων εἶνε τὰ ξίφη, τὰ ὅπλα, οἱ δυνχες καὶ οἱ ὀδόντες πολλάκις, τότε πλέον τί μέσον μένει διὰ τὰς τοιαύτας ἀλληλεπιθέσεις μεταξὺ τῶν τίγρεων καὶ τῶν λύκων; Ποία διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ θηρίων;

Ἡ εἰρημένη διανοητικὴ νόσος πολὺ συντείνει εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν κατὰ τῆς ζωῆς φθερὰν ἐγκληματικότητα· τὸ ὀλέθριον παράδειγμα τῶν βλακωδῶν παληκαρισμῶν ἄρχεται ἀπὸ τῶν ὁπλοφερούντων καὶ σιδηροφορούντων ἀποχειροβιώτων καὶ τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος παληκαράδων, τῶν κοινῶς καλουμένων κουτσαβάκηδων καὶ προχωρεῖ εἰς τὴν ἀνωτέραν λεγομένην κοινωνικὴν τάξιν τῶν ἑκάστοτε μονομάχων καὶ ἀπολήγει εἰς τὰ βάθρα τοῦ Κοινοβουλίου, τὸ ὁποῖον πολλάκις μᾶς ἐκπλήττει μὲ τὰς ἀλληλεπιθέσεις καὶ τὰς μονομαχίας ἑνίων ἐκ τῶν Πατέρων τοῦ Ἔθνους.

Οἱ ὅπλα φέροντες δὲν ἐσκέφθησαν, φαίνεται, ὅτι ὅσον ὁμοιάζει εἰς τὰ ζῶα νὰ κρατῶσιν ἀνοικτὰ βιβλία, τόσον ἁρμόζει καὶ εἰς τὸν λογικὸν ἄνθρωπον νὰ κρατῇ φονικὰ ὅπλα, οὐδὲ κατενόησαν ὅτι ἀποδίδοντες εἰς τὸν ἄνθρωπον μόνον σωματικὴν δύναμιν καὶ ἀξίαν καὶ καυχώμενοι ἐπὶ ταύτῃ δίδουσι τὸ δικαίωμα εἰς μίαν ἄρκτον νὰ ἀνυψωθῇ ὑπεράνω αὐτῶν καὶ νὰ λάβῃ αὐτὴ τὸ βραβεῖον τοῦ μεγαλείου ἐκ τῆς ἰσχύος αὐτῆς, ὅτι ἡ ἄρκτος πολλοὺς ἐξ αὐτῶν δύναται ὡσὰν βάκη νὰ συγκαλίσῃ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ νὰ φονεύσῃ.

Ἀνάγκη κατὰ ταῦτα διδασκαλίας συστηματικῆς πανταχοῦ ἀπὸ τὰς τάξεις τῶν λεγομένων εὐγενῶν μονομάχων μέχρι τῶν τελευταίων ροπαλοφόρων, πρὸς τοῦτο δὲ ἀνάγκη νὰ ἀναστῶσιν οἱ νεκροί, νὰ θερμανθῶσιν οἱ ψυχροί καὶ χλιαροί, ἀνάγκη νὰ καθχρισθῶσιν οἱ πάσχοντες ἰατροί, ἀνάγκη φωτισμοῦ ἁπλέστου, ὅπως φωτισθῶσιν οἱ ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου εἰσέτι καθήμενοι ἄνθρωποι καὶ πεισθῶσιν ὅτι ἡ δύναμίς των δὲν εἶνε δύναμις ἄρα τῶν τιγρεων καὶ λύκων, ἀλλ' ἔγκειται εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτῶν φύσιν, εἰς τὸν νοῦν, εἰς τὸ ἠθικὸν αὐτῶν ὕψος καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτῶν εὐγένειαν.

Ἂν ἐμάνθανον οὗτοι τὸ «Θοῦ, Κύριε, φυλακὴν τῷ στόματί μου καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ χείλη μου», θὰ ἐδέσποζον τῆς γλώσσης αὐτῶν καὶ δὲν θὰ ἐπήρχοντο ἔριδες καὶ συγκρούσεις ἕνεκα ψυχρῶν καὶ ὑβριστικῶν λόγων, οἱ ὁποῖοι εἶνε πάντοτε ἡ πρώτη καὶ κυρία ἀφορμὴ τῶν ἀντιχριστιανικῶν καὶ ἄγαν ἀγροίκων μονομαχιῶν καὶ φόνων.

Ἐὰν ἐμάνθανον καὶ ἐπίστευον ἐσωτερικῶς τὸ «αὐτοὶ ἑαυτοῖς οἱ ἄνθρωποι πολέμιοι», ὅτι δηλαδὴ μᾶλλον πολέμιος τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ὁ ἴδιος ὁ ἑαυτός του, καὶ ὅτι μόνον ἴδιαι αὐτοῦ κακαὶ πράξεις τὸν ἀτιμάζουσι καὶ τὸν βλάπτουσι καὶ οὐχὶ αἱ ἐξωτερικαί, αἱ τῶν ἄλλων, δὲν θὰ ἐπίστευόν ποτε ὅτι εἶνε ἱκανὴ ἡ ἀθυροστομία ἑνὸς Θερσίτου νὰ προσβάλῃ ἢ κἂν νὰ θίξῃ τὴν τιμὴν αὐτῶν καὶ ὑπόληψιν.

Ἐὰν ἐδιδάσκοντο ὅτι αἱ ἀλληλοεκδικήσεις εἶνε κάκισταὶ ἀμίλλαι καὶ τὸ ὅτι «ἐν κακαῖς ἀμίλλαις οἱ ἀθλιέστεροι νικῶσι», δὲν θὰ ἐγελοτοποιοῦντο πρὸ τῶν ἐχεφρονούντων μὲ τοὺς κτηνώδεις παληκαρισμοὺς καὶ τὰς θηριώδεις μονομαχίας, οὐδὲ θὰ ἐγίνοντο αἴσχιστον παράδειγμα τῶν ἄλλων καὶ πρόξενοι τοσούτων ἀτομικῶν, οἰκογενειακῶν καὶ ἐν γένει κοινωνικῶν συμφορῶν.

Διὰ τῆς διδασκαλίας θὰ ἐμάνθανον ὅτι ἴδιον τῶν καλῶς καὶ χριστιανικῶς ἀνατεθραμμένων, τῶν εὖ ἠγμένων ἀνδρῶν εἶνε νὰ νικῶσι τὸ κακὸν διὰ τοῦ καλοῦ «νίκα τὸ κακὸν διὰ τοῦ καλοῦ», διότι ἡ δύναμις τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου ἔγκειται εἰπεῖν ἐν τῇ φρονήσει, ἐν τῇ ἀρετῇ αὐτοῦ, ἐν τῇ ἀγαθότητι τῆς ψυχῆς του καὶ ἐν τῇ εὐγενείᾳ τῶν αἰσθημάτων αὐτοῦ καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς βραχίονάς του, ὁ δὲ ἀποδίδων μεναδικὴν ἀξίαν καὶ ἀλαζονευόμενος ἐπὶ παληκαρισμῷ καὶ ὑλικῇ βίᾳ ὁμοιάζει πρὸς ὄνον καυχώμενον ἐπὶ φιλοσοφικαῖς γνώσεσιν.

Ὁ τῆς Πίστεως ἡμῶν Ἀρχηγὸς καὶ τελειωτὴς Ἰησοῦς ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τῆς Κυριακῆς μετὰ τὰ Φῶτα διδάσκει ἡμᾶς διὰ τοῦ παραδείγματός του νὰ δίδωμεν τόπον τῇ ὀργῇ, νὰ ἀποφεύγωμεν τὰς ἔριδας καὶ τοὺς ἐξ ἐμπαθοῦς πείσματος ἐνόχους ἢ καὶ παρακαίρους κινδύνους· «Ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, λέγει ὁ Ἱερὸς Μαθθαῖος, ὅτι ὁ Ἰωάννης παρεδόθη ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.» Ἀφοῦ δηλονότι ὁ Σωτὴρ ἐμάθεν ὅτι ἡ ἐμπάθεια τοῦ ὑπὸ Ἱεροῦ Προδρόμου ἐλεγχομένου Τετράρχου Ἡρώδου συνέλαβεν αὐτὸν καὶ ἔρριψεν εἰς φυλακήν, ὁ Ἰησοῦς παρεμέρισεν ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου,

μετέβη ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ὅτε δὲ «ἐλήλυθεν ἡ ὥρα», ὅτε ἦλθεν ὁ καθορισμένος ὑπὸ τῆς θείας Βουλῆς ἀριθμὸς καιρὸς τότε ὁ Ἰησοῦς αὐτὸς ἑκουσίως παρέδωκεν εἰς τὸν μαρτυρικώτερον καὶ φρικωδέστατον τῶν θανάτων ἐξ οὗ ἀνέθρεψεν ἡ ζωὴ «ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας».

Οἱ ἄνθρωποι τοῦ κόσμου καὶ τῆς ὕλης «οἱ μὴ εἰδότες τὰς Γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ», οἵτινες εἶνε πάντες οἱ ἐκ κληρονομικότητος καὶ οὐχὶ ἐξ εὐσεβείας χριστιανοὶ πράττουσιν ἀντίστροφα τοῦ παραδείγματος τοῦ Ἰησοῦ, διότι ὑπὲρ τῆς ματαιότητος καὶ τῶν μωροτάτων συνηθειῶν τοῦ κόσμου πλειστάκις κινδυνεύουσι καὶ πολλάκις ἀπεθνήσκουσι, προκειμένου ὅμως νὰ προσφέρωσι θυσίαν τινὰ καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ μαρτυρήσωσιν ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ μεταβάλλονται εὐθὺς εἰς ἀπεμπολητὰς καὶ φυγάδας τοῦ καθήκοντος.

Τὸ οὕτως ἐμπαθῶς ἐκδικεῖσθαι, ἀγκπητοὶ ἀναγνῶσται, τὸ χειρονομεῖν καὶ τὸ χειροδικεῖν εἶνε ἀντιχριστιανικόν, παράλογον καὶ θηριῶδες, διότι μόνον τινῶν θηρίων ἴδιον εἶνε νὰ ἀλληλοσπαράσσωνται. Οἱ δὲ ἄνθρωποι διὰ τῶν τοιούτων μέσων δὲν ἀνακτῶσι τιμήν, ἀλλὰ τοὐναντίον αὐτοὶ ἀτιμάζουσι τὸ λογικόν!

Οἱ πιστεύοντες τέλος ὅτι δὲν ἱκανοποιοῦνται συγγνώμην παρέχοντες διὰ τῆς εὐψυχίας αὐτῶν ἢ οἰκτείροντες τοὺς ἀναξίους συγγνώμης ὑβριστάς των, καὶ οἱ λέγοντες ὅτι μόνον ἐκδικούμενοι μονομαχοῦντες καὶ συμπλεκόμενοι, δέροντες καὶ φονεύοντες ἱκανοποιοῦνται δὲν λέγουσιν ἄλλο τι, εἰ μὴ τὸ πανομοιότατον τῆς ἀντιστροφῆς τῶν ὅρων τῆς λογικῆς ὅτι ὁ λύκος προσβαλλόμενος ἱκανοποιεῖται διὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν εὐγενείας καὶ νημοσύνης!

Τ' ΑΣΤΕΡΙΑ

Πανώρια φέγγουνε τ' ἀστέρια στὰ οὐράνια·
Μύρια λυχνάρια τὰ νομίζεις ἀργυρᾶ·
Φωτίζουν χώραις καὶ χωριὰ μὲ περεφάνια,
Καὶ στὰ καθάρια καθρεφτίζονται νερά.

Λαμπάδες μοιάζουνε, ποῦ μπρὸς στὸ θεῖο θρόνο
Καῖνε αἰώνια, στῆς νύχτας τὴ σιγή·
Μὲ φῶς τὸν λούζουνε, καὶ κάπου κάπου μόνο
Λίγες ἀχτίδες τους σκορπίζουνε στὴ γῆ.

Ματάκια μοιάζουνε θλιμμένα, δακρυσμένα,
Ποῦ μὲ τὴ λάμψι τους τὴ μελαγχολικὴ
Βάλσαμο χύνουνε σὲ στήθια πονεμένα,
Κ' ἐλπίδα δίνουνε σιὸν κόσμο μυστική.

Παρθένες μοιάζουνε δροσάτες, ποῦ φοροῦνε
Διαμαντοστόλιστο στεφάνι, φωτεινό,
Καὶ μὲ χαμόγελο γλυκὸ μᾶς προσκαλοῦνε
Μαζὶ ν' ἀναιδώσωμε μ' αὐτὲς στὸν οὐρανό.

Ὦ! ἂς ἀφήσωμε τὴ γῆ γιὰ λίγη ὥρα,
Στὴ φαντασία μας ἂς δώσωμε φτερά,
Γοργ' ἂς πετάξωμε στὴ φωτεινὴ τὴ χώρα,
Ὅπου μᾶς κράζουνε τ' ἀστέρια τ' ἀγγελᾶ.

Ἐκεῖ στὸ ἄπειρο, στὴ θεία κατοικία,
Ἂς ἀνυψώσωμε τὸ πνεῦμα, τὴν ψυχή,
Κ' ἀφοῦ θαυμάσωμε τοῦ Πλάστη τὴ σοφία,
Σ' Αὐτὸν ἂς πέμψωμε θερμὴ μιὰ προσευχή.

Κρυσταλλία Δασκαλοπούλου.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ "Η ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ,, ΕΝ ΣΑΜΩ

Ἡγεμονικῷ διατάγματι ἐνεκρίθη ἡ ἵδρυσις ἐν Μιτυληνοῖς Σάμου Συλλόγου ἠθικοθρησκευτικοῦ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ἡ «Ἀναγέννησις».

Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Συλλόγου ἐγένοντο ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Εὐθυμιάδος Σχολῆς ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως.

Πέντε κύριοι διδάσκουσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐν τῇ Λαϊκῇ ἑσπερινῇ Σχολῇ αὐτοῦ, ὑπάρχει δὲ ἐλπὶς ὅτι τοῦ χρόνου προϊόντος πλειότεροι θέλευσι προσφέρει τὴν συνεργασίαν των.

Ἡ «Ἀνάπλασις» εὐχεται ὁλοψύχως εὐδοκίμησιν εἰς τὸν Σύλλογον τοῦτον καὶ χαίρει, διότι ἀρχίζει ἐπὶ τέλους καὶ ὁ ἡμέτερος κόσμος νὰ αἰσθάνηται τὴν ἀνάγκην κρείττονος βίου, καὶ χαράσσει προοδευτικὰς ὁδούς.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
Κυριακὴ Θ Ἰανουαρίου

Ὁ Ἀπόστολος καὶ τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Κυριακῆς μετὰ τὰ Φῶτα.

ΟΙ ΔΙΔΑΞΟΝΤΕΣ
ΕΙΣ ΤΑΣ ΛΑΪΚΑΣ ΣΧΟΛΑΣ ΤΗΣ "ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ,,

Ἐν τῇ Α' ἐν Ἀθήναις παρὰ τὴν Ἱ. Σύνοδον
6 1)2—7 1)2 μ. μ.

Σαββάτῳ 8 Ἰανουαρίου Ἀρχιμ. Π. Χ. Δουληγέρης
Κυριακῇ 9 Ἰανουαρίου Ἀρχιμ. Π. Χ. Δουληγέρης

Ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης 4—5 μ.μ.

Κυριακῇ 9 Ἰανουαρίου Τιμόθεος Ἀναστασίου

Ἐν ταῖς φυλακαῖς Συγγροῦ

Παρασκευῇ 7 Ἰανουαρίου Ἀρχιμ. Τιμόθεος Ἀναστασίου

Ἐν τῷ ἐν Πολυγώνῳ ναῷ τῶν Ἀσωμάτων

Κυριακῇ 9 Ἰανουαρίου κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν
Εὐσέβιος Ματθόπουλος

Ἐν τῇ ἐνταῦθα Ἐπαγγελματικῇ Σχολῇ
τῆς «Ἑνώσεως τῶν Ἑλληνίδων»

Πέμπτῃ 13 Ἰανουαρ. 3—4 μ.μ. Ἀρχιμ. Π.Χ. Δουληγέρης

Ἐν τῷ Ζαννείῳ Ὀρφανοτροφείῳ ἐν Πειραιεῖ

Σαββάτῳ 8 Ἰανουαρίου Ζήσιμος Τοπάλης,
Πέμπτῃ 13 Ἰανουαρίου Τ. Ἀναστασίου 6 1)2— 7 1)2

ΓΡΑΦΕΙΑ ,,ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ"
Ὁδὸς Φλέσσα, ἀριθ. 5, πλησίον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Τυπογραφεῖον Δ. Ζ. Διαλησμᾶ